

25. februar 2011

Finansminister Sigbjørn Johnsen
Fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen
Kunnskapsminister Kristin Halvorsen
Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland
Kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete
Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk
Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Nærings- og handelsminister Trond Giske
Olje- og energiminister Terje Riis-Johansen
Samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa
Utenriksminister Jonas Gahr Støre

STATSBUDSJETTET 2012

Norges Naturvernforbund avgir herved sine innspill til statsbudsjettet for 2012. Innspillene er også relevante for regjeringens arbeid med revidert statsbudsjett for 2011.

Vårt hovedbudskap er at regjeringen må kutte bevilgninger til tiltak som har natur- og klimaskadelige konsekvenser, samtidig som økt satsing på grønn skatte- og avgiftspolitikkk gjør det dyrere å forurense. Det er også mange tiltak som trenger økte bevilgninger, for å starte arbeidet med å omstille Norge til et lavenergi- og lavutslippssamfunn.

Foruten justeringer av bilavgiftene må viktigste avgiftsmessige grep være å øke avgiften på fyringsolje og naturgass (fossilgass). Utfasing av fossil oppvarming er et av de enkleste og billigste klimatiltakene vi kan gjennomføre, da vi har mange gode alternativer. Og det er gode erfaringer å hente fra Sverige. Utfasing av fossil oppvarming må kombineres med økt satsing på energieffektivisering. Dette krever mer penger til forbrukerne, for å realisere tiltak som reduserer energiforbruket. Arnstad-utvalget viser at det trengs 1,4 mrd. kroner i 2012 (og i etterfølgende år, økende til 2,1 mrd. fra 2015) for å realisere 10 TWh innspart energi byggsektoren innen 2020. Dette kan finansieres gjennom et økt påslag på nettariiffen på 2 øre/kWh fra 2012. Forbrukerne får pengene tilbake gjennom lavere strømforbruk. Energieffektivisering er et viktig klimatiltak fordi det bl.a. frigjør strøm som kan brukes til å erstatte fossil energibruk og dermed gi utslippsreduksjoner i andre sektorer.

De store problemene med jernbanen gjør at det trengs mer penger enn tidligere forutsatt. Baneinvesteringene i NTP må innfris, samtidig som etterslepet i vedlikehold og nødvendig midler for å få realisert Ruteplan 2012 i Oslo-området stilles til disposisjon. Vegmidlene må vris vekk fra motorvegutbygginger og over til trafikkikkerhets-, utbedrings- og vedlikeholdstiltak i hele landet – kombinert med økt satsing på sykkelveger. Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk er et viktig tiltak for å få lokale myndigheter til å innfri nasjonale miljømål og miljøforpliktelser. Beløpet må økes slik at løftene i Soria Moria 2 innfris.

Norge klarte ikke å stanse tapet av naturmangfold innen 2010, slik Stortinget har vedtatt. Den strategiske planen som ble vedtatt på naturtoppmøtet i Nagoya i oktober 2010, er ambisiøs og krever en målrettet og betydelig økt satsing på bevaring av naturmangfold og -forvaltning fram mot 2020. Innsatsen for mer vern av all norsk natur,

inkludert marine verneområder, må bli et satsingsområde om vi skal greie å stanse naturtapet. Naturvernforbundet vil spesielt peke på behovet for å få styrket kystkartleggingen og -forvaltningen, for bedre bevaring av våre fjordøkosystemer og kystnære fiskerier. Dette må særlig ses opp mot den uakseptable miljøbelastningen som havbruksnæringen nå påfører norsk kystnatur.

Et annet viktig grep for å styrke naturmangfoldsatsingen er å øke skogvernet. Naturvernforbundet har lenge etterlyst konkrete mål og en tidsfestet opptrappingsplan for dette. Norge har signert internasjonale forpliktelser, der ett konkret mål er 10 prosent vern av alle skogtyper. Naturvernforbundet forventer at målet nå blir nedfelt i en nasjonal strategi gjennom statsbudsjettet, med entydige referanser til CBD-forpliktelsene. For å få realisert mer skogvern må bevilgningene for 2012 økes med 200 mill. kroner fra 2011-nivå.

Vi understreker at våre forslag i sum består av både økte inntekter, økte utgifter og reduserte utgifter. Det vanskelig å anslå den totale provenyeffekten av våre forslag, men vi har grunn til å anta at endringene går noenlunde i balanse.

Videre følger en mer detaljert gjennomgang av våre innspill, departementsvis.

Finansdepartementet

Naturvernforbundet ber videre om følgende endringer av skatte- og avgiftsopplegget, for å gjøre det billigere å opptre miljøvennlig og dyrere å forurense og skade naturen:

Øk avgiftene på fyringsolje og naturgass (fossilgass). Utfasing av fossil oppvarming er et av de enkleste og billigste klimatiltakene vi kan gjennomføre, da vi har mange gode alternativer. I dag er Sveriges avgifter på fyringsolje omtrent fire ganger høyere enn hva de er i Norge. Naturvernforbundet mener regjeringen bør øke avgiftsnivået på fyringsolje til svensk nivå. Vi ber om at avgiftene må økes med 2 kroner per liter, som gjør at statens inntekter øker med mellom en halv og én milliard kroner årlig, avhengig av omsetningsnedgangen.

Erfaringene fra Sverige viser at prisforskjellen mellom fyringsolje og fornybare oppvarmingsløsninger er sentralt for å fase ut fossil energi. Da Sverige økte CO₂-avgiften, sank forbruket av fossil fyringsolje med 70 prosent i løpet av få år.

Naturvernforbundet setter pris på at det i 2010 endelig ble innført avgift på naturgass til oppvarming, men avgiftsnivået er altfor lavt. Avgiften må økes tilsvarende avgiften på fyringsolje (sett i forhold til CO₂-mengden ved forbrenning), dvs. med 1,5 kroner per standardkubikkmeter (Sm³).

Bilavgiftene skal gjennomgås i 2012-budsjettet. Naturvernforbundet har levert eget innspill på dette til Finansdepartementet. Vi gjentar det viktigste:

- Engangsavgiftene for biler må skjerpes ytterligere slik at biler som har høyt drivstofforbruk, blir dyrere. CO₂-komponenten bør utgjøre en større andel av engangsavgiften, spesielt for varebiler, som har en svært lav CO₂-komponent. Det er viktig at biler med lave CO₂-utslipp ikke gjøres enda billigere, for å unngå at elbilenes utkonkurreres, og for å hindre at det blir flere biler på vegene. Isteden må engangsavgiften på biler med middels og høyt forbruk økes. Fradraget for biler med utslipp på under 50 g/km er derimot viktig for å fremme ladbare hybridbiler.
- Dieselbruken øker, og miljøskadene av diesel er større enn for bensin. Likevel er diesel billigere enn bensin. Dette er ulogisk og miljøskadelig. I første omgang bør vegbruksavgiften på diesel økes med 50 øre. I tillegg må CO₂-avgiften på diesel økes til bensinnivå. Dette vil være viktig grep i arbeidet for gjøre skatte- og

avgiftspolitikken grønnere. Økte avgifter på diesel vil bringe inn anslagsvis 2 mrd. kroner ekstra og må følges opp med mer penger til kollektivtransporten.

Innføring av **kvotesystemet for luftfarten** har ført til en debatt om hvorvidt dagens CO₂-avgift for innenriks luftfart bør opprettholdes eller ikke. Naturvernforbundet legger vekt på at flytrafikken har lavere CO₂-avgifter på drivstoffet enn bilbensin, og at drivstoffet knapt er avgiftsbelagt utover dette (bortsett fra merverdiavgift). Det vil være et feil signal å ta bort avgiften når EUs kvotesystem inkluderer luftfarten, som ikke er stramt nok til å resultere i tilstrekkelige utslippskutt. Alternativt kan CO₂-avgiften erstattes av en miljødifferensiert sete-/passasjeravgift. Slik avgift bør uansett innføres for utenrikstrafikken, som er unntatt miljøavgifter og merverdiavgift. Flere land, som Tyskland og Storbritannia, har innført avgifter på utenriks flytrafikk, og Norge bør følge etter. Veksten i utenriks flytrafikk ventes å bli stor, dersom ingen nye tiltak iverksettes. Denne veksten vil undergrave muligheten for å oppnå utslippsreduksjoner som er tilstrekkelige for å hindre at den globale gjennomsnittstemperaturen stiger med mer enn to grader.

Andre avgiftsmessige innspill:

- Da oljeindustrien ble omfattet av kvotesystemet, ble CO₂-avgiften redusert tilsvarende forventet kvotepris på 160 kroner per tonn. I dag ligger kvoteprisen på ca. 120 kroner per tonn. Dette betyr at petroleumssektoren har 40 kroner per tonn lavere kostnad i dag enn før innføringen av kvotesystemet. Naturvernforbundet mener CO₂-avgiften må justeres opp slik at en som et minimum opprettholder kostnadsnivået fra før innføringen av kvotesystemet. Dette vil øke statens inntekter med nesten en halv milliard kroner. Kvotesystemet må ikke gjøre det billigere for oljeindustrien å forurense, slik tilfellet er i dag.
- Gasskraftverket på Kårstø har i dag redusert CO₂-avgift. Full avgift er 205 kroner per tonn CO₂, men gasskraftverket betaler kun 25 kroner per tonn. Med dagens utslipp fra Kårstø tilsvarer det nesten 200 millioner kroner. Mens gasskraftverket på Snøhvit har CO₂-avgift på samme måte som oljeindustrien offshore og må kjøpe kvoter for hele utslippet (205 kroner i CO₂-avgift og 120 kroner per tonn i kvoter, til sammen 325 kroner per tonn), må gasskraftverket på Kårstø kun kjøpe kvoter for deler av utslippet sitt. Gasskraftverket på Kårstø er tildelt 323 468 gratiskvoter per år i perioden 2008–2012, noe som utgjør nesten 40 mill. kroner årlig med en kvotepris på 120 kroner per tonn. Naturvernforbundet ber om at det innføres en CO₂-avgift på gasskraftverket på Kårstø lik den for Snøhvit-anlegget, inntil rensning er på plass, og at Kårstø ikke tildeles gratiskvoter i neste periode.
- Dagens tax-free-ordning er ulogisk og miljøfiendtlig subsidiering av flytrafikken. Norge bør følge EU og avvikle ordningen.
- Skattereglene må ikke lenger diskriminere de som velger miljøriktige reisemåter til jobb. Primært bør dette skje gjennom å sørge for at loven om fordelsbeskatning praktiseres også for arbeidsgiverbetalte parkeringsplasser, sekundært gjennom å fritta arbeidsgiverbetalt kollektivtransport for beskatning. Kommunene må i tillegg gis myndighet til å avgiftsbelegge private parkeringsplasser.
- Fritaket fiskeflåten har for drivstoffavgifter må opphøre. Fiskeflåten slipper ut omtrent like mye CO₂ som fra innenriks norsk flytrafikk. Det er store fartøyer som står for den desidert største andelen av fiskeflåtens utslipp. Fritaket innebærer en subsidiering av klimagassutslipp på i størrelsesorden 250 mill. kroner årlig. Som kompensasjon for å fjerne dette fritaket kan fiskerfradraget økes ytterligere.
- Innfør miljøavgift på oppdrett til bruk for å bevare villfisk og fjordøkosystemer.
- Motorredskaper og småbåter gir årlige klimagassutslipp på ca. 2 mill. tonn årlig. Vi ber regjeringen endre avgiftene slik at det gis større insentiver til utslippreduksjoner.

Kommunal- og regionaldepartementet

Sats på energieffektivisering. Energieffektivisering er det viktigste tiltaket for å redusere klimagassutslippene globalt. I Norge mangler vi et mål for energieffektivisering. Regjeringen har startet arbeidet med å lage en handlingsplan for energieffektivisering i bygg, med mål om å redusere samlet energibruk vesentlig. Naturvernforbundet mener det norske målet må være å halvere byggsektorens samlede energibruk innen 2040. Klimakurs sektorrapport om bygg viser at det er mulig å kutte størsteparten av klimautslippene fra bygg innen 2020, og at det lønner seg å satse på helhetlige lavenergiløsninger.

Ansvar for energieffektivisering i bygg er i dag svært spredt og lite koordinert. Kommunal- og regionaldepartementet bør ha hovedansvaret for å samordne arbeidet med å bedre bygningers energibruk.

Arnstad-utvalget overleverte i fjor sommer sin rapport "Energieffektivisering av bygg, en ambisiøs og realistisk tiltaksplan mot 2040", skrevet på oppdrag for Kommunal- og regionaldepartementet. Den skisserer virkemidler som kan redusere det totale energiforbruket i byggsektoren fra dagens 80 TWh i dag til 70 TWh i 2020 og 40 TWh i 2040. For å få realisert dette trengs det ifølge rapporten årlige tilskudd til energieffektivisering i bygg på 1,4 mrd. kroner fram til 2015, for deretter å øke til 2,1 mrd. kroner fram til 2020. Rapporten peker på at dette kan finansieres gjennom et påslag i nettariffen på 2–3 øre/kWh. Naturvernforbundet støtter dette og foreslår at påslaget i nettariffen for energieffektivisering økes med 2 øre/kWh i 2012. Støttebeløpet vil komme husholdningene til gode i form av lavere energiforbruk.

Det er viktig at søknadsprosedyrene hos Enova forenkles for husholdninger som søker om støtte til energieffektiviseringstiltak. Vi mener også at kommunene bør få penger til energirådgiving overfor husholdninger og virksomheter i egen kommune.

Kunnskapsdepartementet

Styrk klimaforskningen. Klimaforskningen må styrkes betydelig framover, noe det regjeringsoppnevnte utvalget Klima21 viste. Fram mot 2015 må bevilgningene til klimaforskning økes slik at de i 2015 er minst 1 mrd. kroner høyere enn i dag. Dessverre fulgte ikke regjeringen opp utvalgets anbefalinger i budsjettet for 2011. Derfor er det behov for en betydelig styrking i 2012. Veksten i 2012 bør være på minst 250 mill. kroner. Herunder er det behov for mer midler til forskning på klimatilpasning. Klimatilpasningsutvalget peker på flere områder som må styrkes. Forskningsrådets forslag om vekst i forskning om konsekvenser og tilpasninger til klimaendringer innebærer at bevilgningen må økes med 100 mill. kroner.

Styrk "Den naturlige skolesekken". Naturvernforbundet er svært glad for at vårt prosjektforslag, "Den naturlige skolesekken", har fått en god start. Nå foreligger erfaringer og mange gode undervisningstilbud. Derfor er det skuffende å registrere at mange skoler som ønsket å delta, ikke fikk muligheten på grunn av for små bevilgninger i 2010. Naturvernforbundet mener at det for 2012 må settes av 25 mill. kroner for at alle skoler som ønsker det, skal få muligheten til å delta.

Landbruks- og matdepartementet

Avskaff miljøfiendtlige virkemidler og subsidier. Norge er gjennom strategisk plan for CBD forpliktet til å fase ut eller minimalisere miljøfiendtlige virkemidler og subsidier innen 2020. Planer om og subsidier til treslagskifte og bruk av økologisk fremmede arter, særlig knytta til en biologisk og klimamessig negativ kystskogsatsing, må stanses.

I tillegg må alle subsidier til drift i bratt terreng og til skogsbilveibygging og påfølgende aktiviteter som kan medføre negative effekter på biologisk mangfold, f.eks. reduksjon av INON-områder eller skader på bevaringsverdig skog, avvikles. Det foreligger ikke en enkel oversikt over beløp, men å kutte alle miljøfiendtlige subsidier i tråd med forslag som ligger i NOU 2009: 16, må prioriteres.

Miljøverndepartementet

Styrk naturmangfoldsatsingen. Norge klarte ikke å stanse tapet av naturmangfold innen 2010, slik Stortinget har vedtatt. Den strategiske planen som ble vedtatt på naturtoppmøtet i Nagoya i oktober 2010, er ambisiøs og krever en målrettet og betydelig økt satsing på bevaring av naturmangfold og -forvaltning fram mot 2020. Innsatsen for mer vern av all norsk natur, inkludert marine verneområder, må bli et satsingsområde, om vi skal greie å stanse naturtapet. I tillegg må arbeidet med utvikling og oppfølging av handlingsplaner for vår mest trua natur styrkes betydelig. Innsatsen for å bekjempe fremmede arter må økes, behovet for bedre forvaltning av skjøtelsbetinget natur må styrkes, og innsatsen for en økologisk betinget implementering av naturmangfoldloven må prioriteres. Naturvernforbundet vil spesielt peke på behovet for å få styrket kystkartleggingen og -forvaltningen, for bedre bevaring av våre fjordøkosystemer og kystnære fiskerier. Dette må særlig ses opp mot den uakseptable miljøbelastningen som havbruksnæringen nå påfører norsk kystnatur.

Øk skogvernet. På kort sikt må minst 5 prosent av den produktive skogen vernes for å sikre det biologiske mangfoldet. Dette koster omkring 4–5 mrd. kroner. Foreløpig er bare 1,9 prosent vernet. Om lag halvparten av våre rødlistearter befinner seg i skogen, og et faglig begrunnet vern er avgjørende. Det betyr behov for en offensiv og planlagt skogvernsatsing. Naturvernforbundet har lenge etterlyst konkrete mål og en tidsfestet opptrappingsplan for skogvernet. Norge har signert internasjonale forpliktelser, der ett konkret mål er 10 prosent vern av alle skogtyper. Naturvernforbundet forventer at målet nå blir nedfelt i en nasjonal strategi gjennom statsbudsjettet, med entydige referanser til CBD-forpliktelsene. For å få realisert mer skogvern må bevilgningene for 2012 økes med 200 mill. kroner.

Mer til kunnskap. For å stryke kunnskapsgrunnlaget må det lovede forsknings- og rekrutteringsprogrammet knyttet til kartleggingsaktivitetene etableres. Trolig vil et stort antall nye arter for Norge bli funnet, og for å kunne nyttiggjøre seg av ny kunnskap vil det kreve en betydelig forskningsinnsats. Det er også et stort behov for nyrekruttering innenfor fagfeltet biosystematikk. En oppstartsbevilgning til forskning og nyrekruttering på 15 mill. kroner er derfor nødvendig.

Skjøtsel av verneområder. Naturvernforbundet etterlyser mer penger til skjøtsel av verneområder for å sikre de biologiske verdiene i alle våre etablerte verneområder som har et slikt behov. Her ligger det også et økt kunnskaps- og kapasitetsbehov i arbeidet med lokal forvaltning, for å sikre faglig tilfredsstillende forvaltningsplaner med nødvendig bevaringsbiologisk forankring.

Faunakriminaliteten må bekjempes. Det må bygges opp en sterkere overvåkings- og oppsynskapasitet for å begrense faunakriminalitet både til havs og på land. Det må prioriteres kompetanseoppbygging innen politi, Statens naturoppsyn (SNO) og skjærgårdstjenesten. Vi foreslår 50 mill. kroner ekstra for å bidra til å stanse bl.a. ulovlig jakt på store rovdyr og andre trua arter på land, ulovlig motorferdsel og ulovlig hummerfiske.

Videreføre MAREANO-programmet. Kartleggingsprogrammet MAREANO fikk i 2011 bevilget til sammen 52,4 mill. kroner. Programmet må videreføres og styrkes. For at det skal kunne gjennomføres i et tilstrekkelig tempo med økt oppmålings- og

kartleggingsareal trengs det mer midler. Vi foreslår at bevilgningene til kartleggingsprogrammet økes til 70 mill. kroner.

Øk innsatsen mot miljøgifter. Miljøgiftutvalget som la frem sin NOU før jul, pekte på at sjøbunnoppyrddingen bør forseres, og at det også trengs en økt innsats for å stoppe nye miljøgiftutslipp.

For å holde framdrift i miljøgiftoppyrddingen i de fylkesvise tiltaksplanene for forurenset sjøbunn mener vi det trengs forutsigbare bevilgninger på minst 400 mill. kroner årlig. Fjorårets kutt i bevilgningene medførte at flere enkeltprosjekt stoppet opp, som skapte usikkerhet om hvorvidt regjeringen ønsker å følge opp Klifs handlingsplan. Med økte bevilgninger vil vi få grunnlag og trygghet for å kunne nå målet om å fjerne den uakseptable risikoen fra miljøgifter innen 2020.

I forbindelse med sjøbunnoppyrddingen er det viktig ikke bare å hindre miljøgiftlekkasjer fra sjøbunnen, men også å identifisere og ta hånd om utslippskilder på land. Derfor bør de økte bevilgningene til tiltaksplanene følges av et oppdragsbrev til Klif om å undersøke og sørge for opprydding i nyoppdagete viktige miljøgiftkilder: brannøvingsfelt og enkelte impregneringsbedrifter (fluorerte miljøgifter), småbåthavner og marinaer (en rekke tungmetaller og organiske miljøgifter), miljøgiftholdige materialer fra rehabilitering av bygg og anlegg (kraftrørgater med PCB og PAH, PCB-maling og murpuss, klorerte parafiner i bygningsdeler) m.m. Også andre tiltak for å begrense ny bruk av miljøgifter, foreslått i NOU-en om miljøgifter, må følges opp med konkrete bevilgninger. Det er her snakk om relativt begrensede kostnader med antatt stor nytteverdi.

Øk innsatsen til Direktoratet for naturforvaltning (DN). For å kunne følge opp og realisere CBD-forpliktelser trengs det økte bevilgninger for utarbeidelse og praktisk oppfølging av mange nye handlingsplaner for arter og naturtyper. Også et nødvendig krafttak for mer arealvern, en økologisk bedre forvaltning samt bekjempelse av fremmede arter avhenger av økte bevilgninger.

Øk støtten til kommunale utslippskutt. KS har foreslått en ordning for finansiering av lokale klimatiltak, kalt KLOKT ("Klimakutt lokalt gjennom kommunale tiltak"). Her legger KS opp til at staten kjøper lokale utslippssreduksjoner fra kommunene. Som grunnlag for forhandlingene skal det beregnes utslippseffekt og pris per tonn, og alle beregningene skal godkjennes av en akkreditert tredjepart. Kommunene har store muligheter for utslippskutt. Et statlig program for støtte til kommunale klimakutt vil være viktig for å sikre utslippskutt og investeringer i miljøvennlige næringer rundt om i landets kommuner. En slik satsing må gå til direkte til å støtte utslippskutt. Satsingen vil dermed utfylle eksisterende klimatiltak i kommunen.

Nærings- og handelsdepartementet

Halden-reaktoren må stenges på en forsvarlig måte. I statsbudsjettet for 2011 er det avsatt 36,5 mill. kroner til videreføring av Halden-prosjektet. Forskningen som utføres ved Halden-reaktoren, bidrar til å effektivisere driften og forlenge levetida til gamle atomkraftverk i resten av verden. IFE Halden har bl.a. levert kjerneovervåkingssystemet SCORPIO til atomkraftverk i Russland, Tsjekkia og Slovakia. Det er et system som gjør det mulig å drive reaktorer mer effektivt og brenselet mer økonomisk. Gjennom forskningen ved Halden-reaktoren har Norge en svært kritikkverdig dobbeltrolle som uttalt motstander av atomkraft og samtidig en viktig støttespiller for internasjonal atomindustri.

Sats på miljøteknologi. Midlene til det nye miljøteknologiprogrammet for 2011–2013 og støtteordningen gjennom Innovasjon Norge må videreføres og økes betydelig. Støtten

må gå både til energieffektivisering og ny fornybar energi og samordnes med annen satsing gjennom bl.a. Enova og Transnova.

Olje- og energidepartementet

Mer til energieffektivisering i industrien og umodne teknologier.

Naturvernforbundet forventer at pengene som Enova i dag bruker på å støtte produksjon av fornybar energi, som forfaller gjennom innføring av den nye elsertifikatorordningen, må omprioriteres og brukes til energieffektiviseringstiltak i industrien. Ekspertgruppa i Energi21 mener det er nødvendig at Enova får 1 mrd. kroner årlig til energieffektivisering i industrien, i tillegg til at det må satses på pilot- og demonstrasjonsanlegg for om lag 600–800 mill. kroner gjennom et samarbeid mellom Innovasjon Norge og Enova.

Vi mener også det er nødvendig at det brukes mer penger på å støtte utvikling av umodne teknologier for miljøriktig energiproduksjon, i tillegg til elsertifikatorordningen.

Reduser petroleumsforskningen. Naturvernforbundet foreslår at OEDs bevilgninger til petroleumsforskning reduseres, og at midlene i stedet kanaliseres til forskning på fornybar energi, energieffektivisering og klimaendringer. Naturvernforbundet mener videre at statlige tilskudd til petroleumsforskningen må trappes gradvis ned.

Kutt bevilgningene til INTSOK. Naturvernforbundet foreslår å kutte bevilgningene til stiftelsen INTSOK. INTSOK ble stiftet i 1997 med formål om å bidra til internasjonalisering av petroleumsindustrien, og i 2011 mottok INTSOK 17 mill. kroner over statsbudsjettet. Naturvernforbundet er ikke prinsipiell motstander av stiftelsen, men mener at INTSOK bør finansieres utelukkende av næringslivet selv.

Samferdselsdepartementet

Bruk vegmidlene annerledes. Omfattende utbygging av motorveger, som NTP legger opp til, fører til mer trafikk og dermed økte utslipp av klimagasser, mer helseskadelig luftforurensning i de store byene og økt nedbyggingspress mot viktige naturområder og dyrka mark. I tillegg legger de grunnlag for økte driftskostnader. Utbygging av motorveger rundt og mellom de større byene spiser opp miljøgevinstene av en sterk jernbanesatsing, og vel så det.

Flere ferske studier slår fast at bygging av veger for økt hastighet og kapasitet gir mer trafikk og dermed økte klimagassutslipp. Av hensyn til klimaet, folks helse og dyrka mark må det ikke startes opp noen nye motorvegutbygginger i 2012. Isteden må mer penger brukes til trafikksikkerhetstiltak som midtrekkverk og rassikring.

Statsbudsjettet for 2011 inneholder 230 mill. kroner til gangveger og sykkelveger, mens NTP har satt av 285 mill. kroner årlig som gjennomsnitt i perioden 2010–2013 til dette. NTP-løftene må innfris i 2012, og Statens vegvesen må få økt planleggingskapasitet slik at det kan legges bedre til rette for sykkeltrafikken.

Få jernbane ut av uføret. Jernbanen driftsproblemer er velkjent, og det er prisverdig at saken har høy prioritet i Samferdselsdepartementet. Vi er klar over at utfordringene ikke bare skyldes mangel på penger, men også kompetansemessige flaskehalser. Naturvernforbundet forventer at regjeringen øker bevilgningene til jernbanen slik at vedlikeholdsetterslepet kan reduseres og jernbanens tillit gjenoppbygges.

Utsettelsen av den nye ruteplanen for Oslo-området, som skulle iverksettes i 2012, er et slag i ansiktet på alle som ønsker en bedre jernbane. Ruteplanen er svært viktig for å

skape ny entusiasme for jernbanen. Vi forventer at det stilles midler til rådighet slik at så mye som mulig av ruteplanen kan iverksettes i 2012 og resten innen kort tid deretter. Behovet kan være i størrelsesorden 0,5–1,0 mrd. kroner i 2012, for å legge til rette for bl.a. vending og hensetting av togsett.

Langsiktig satsing på jernbanen nødvendig. Det er avgjørende at også investeringene i banenettet økes. Det hjelper ikke med punktlig tog dersom togtrafikken blir utkonkurrert og/eller ikke har kapasitet til å ta unna de økte trafikkmengdene som ventes å komme som følge av sterk befolkningsvekst i byregionene.

Etterslepet på investeringer i forholdt til Jernbaneverkets handlingsprogram for perioden 2010–2014 har nå økt til nesten 450 mill. kroner. Dette må tas igjen på 2012-budsjettet. I tillegg må det tas høyde for økte kostnader noe som gjør behovet for enda høyere bevilgninger større. For å sikre sammenhengende utbygging trengs det forutsigbare rammevilkår uavhengig av årlige bevilgninger. Det bør stettes av 300 mill. kroner til oppstart av bygging av Eidanger-parsellen på Vestfoldbanen i 2012.

Belønningsordningen viktig. Belønningsordningen for bedre kollektivtransport skal ifølge Soria Moria 2 doubles. Det er gledelig at bevilgningene i 2010 er økt. Vi forventer at beløpet økes med om lag 240 mill. kroner, slik at løftene fra Soria Moria 2 kan innfris i 2012. Det er viktig med fortsatt tydelig prioritering av de byene som samtidig gjennomfører tiltak for å redusere biltrafikken gjennom ulike restriksjoner. I transportetatens ferske NTP-utredning framheves belønningsordningen som et viktig tiltak som må vurderes økt til 3–4 mrd. kroner årlig i neste NTP-periode.

Utenriksdepartementet

Klima- og regnskogsatsingen bør økes. Naturvernforbundet mener det er på tide å fullføre opptrappingen til 3 mrd. kroner i årlig bevilgning til klima- og skogsatsingen, i tråd med Soria Moria 2 og Stortingets klimaforlik fra 2007. Norges løfter om finansiering av klima- og skogtiltak følges tett av det internasjonale samfunn, og oppfyllelse av disse løftene er svært viktig for å bevare den troverdigheten som Norge har bygget opp siden skogsatsingen ble lansert i 2007. Det fins i dag tilstrekkelig med gode tiltak til at økte bevilgninger på en god måte vil kunne bidra til å oppnå formålet med skogsatsingen. Regnskogsatsingen må komme i tillegg til den ordinære norske bistanden, som bør utgjøre én prosent av BNI. Regnskogsatsingen må, i tillegg til målet om å redusere utslipp fra avskoging og skogforringelse, også sikre bevaring av biologisk mangfold og intakte økosystemer samt sikre livsgrunnlaget og rettighetene til urfolk og andre skogavhengige folkegrupper.

REN-ENERGI for utvikling. Naturvernforbundet er glade for den økte satsingen som er gjort på bedre energitilgang i Sør de siste årene. Investeringene gjennom Norfund og private selskaper skal sikre en norsk fortjeneste og vil dermed følge betalingsevne. Denne satsingen er dermed i begrenset grad fattigdomsorientert, og følger ikke prinsippene i regjeringens handlingsplan for miljørettet bistand. Det er viktig å skille bedre mellom bistand og kommersielle investeringer.

I 2012 må innsatsen økes for lette energisituasjonen for de fattigste. Med tradisjonell bruk av ved og trekull går det meste av energien til spille og røyken representerer et alvorlig helseproblem, spesielt for kvinner og barn. Ifølge WHO dør 1,6 millioner mennesker hvert år som følge av røykforgiftning. Fortsatt brukes bare småpenger på effektive ovner, som vil bety mye for kvinner og barns arbeidssituasjon, innemiljø, reduserte utslipp og avskoging. Naturvernforbundet mener også det er nødvendig å legge større vekt på god energiutnyttelse i strømmettet og energieffektivitet i bygg og industri. I enda større grad enn her hjemme vil tiltak på dette området gi raskere, billigere og mer miljøvennlige løsninger.

Klimatilpasning i sør. Norge må bidra med penger inn i FNs klimatilpasningsfond tilsvarende anbefalingen fra Klimatilpasningsutvalget som innebærer en vekst på 2,5 mrd. kroner årlig.

Prioriter frivillige organisasjoner. De siste årene har tilskuddene til langsiktig utviklingshjelp i regi av frivillige organisasjoner falt betydelig som andel av bistandsbudsjettet og utgjør i 2011 kun 4,5 prosent av den totale bistanden. Til sammenlikning utgjorde denne posten 6,5 prosent av bistandsbudsjettet i 2003. Det sivile samfunns langsiktige utviklingsarbeid har i praksis ikke fått del i veksten i norsk bistand. Frivillige organisasjoners arbeid utfyller bilateral og multilateral bistand og er svært viktig for å styrke det sivile samfunn og demokratibyggning i Sør. Stortingets forsvars- og utenrikskomité understreket i sine budsjettkommentarer for 2010–2011 den viktige rollen som frivillige organisasjoner spiller, og anbefaler å øke tilskuddene i regi av denne bistandskanalen. Naturvernforbundet mener tilskuddet til langsiktig utviklingsarbeid via frivillige organisasjoner bør økes med 500 mill. kroner i 2012 og bør over tid heves til om lag 8 prosent av bistandsbudsjettet.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Lars Haltbrekken
leder

Kopi: Ap, Sp, og SVs partigrupper på Stortinget